
Vídeňská krev

René Anour

Noční ústav působil strašidelně, na chodbách se rozléhala ozvěna. Budova byla moderně zařízena, v každém patře fungovalo elektrické osvětlení, ale Fanny se neodvážila rozsvítit. Na pozemku mezi ústavu obcházeli noční hlídači a světlo v oknech by je upozornilo na vetřelce.

Zabočila do dámské šatny, což byla původně úklidová komora, nyní upravená speciálně pro ni. Podařilo se jí si ve tmě uvázat použitou zástěru přes pracovní šaty v barvě holubičí šedi a natáhnout si rukavice.

V pitevně panovalo hrobové ticho. Připadala jí známá místnost tak tísňivá, protože tady chyběl Franz? Copak představoval v případě nebezpečí tak velkou pomoc? Kdyby ji před jeho očima někdo zavraždil, zřejmě by si jen stěžoval na nastalé oplétačky.

Fanny zakroutila hlavou. Jak jen přišla na tak absurdní myšlenky?

Rychleji, než to bylo nutné, spěchala k jednomu ze čtyř pitevních stolů, zatáhla za šňůru a zapnula elektrickou lampu visící asi metr nad stolem. Tohle světlo prostě potřebuje. Musí vidět, co dělá, jestli se toho tedy opravdu odváží...

Běžela k jedné z mohutných dřevěných polic u stěny pitevního sálu, kde v dřevěných krabicích ležely pečlivě urovnány různé nástroje. Hlavně její zásluhou. Než Fanny začala před dvěma měsíci v ústavu pracovat, Gert nástroje vždy jednoduše vzal a hodil do přihrádek. Každá zásuvka s jídelními přístroji byla roztříděna mnohem lépe.

Fanny si našla tři různé velikosti ostrých nožů, samozřejmě nůžky na otevírání hrudníku, skalpel, velkou a malou pinzetu. Když nástroje položila na stůl, na okamžik se zamyslela. Provede zkrácenou pitvu. Hlava a krk musejí zůstat nedotčené, jinak poletí. A nesmí to trvat moc dlouho. Žádné vážení orgánů. A samozřejmě žádná oficiální pitevní zpráva.

Místo formuláře si připravila k zápisu prázdný papír.

Až tohle bude zítra u čaje vyprávět Tilde, kamarádka si o ní pomyslí, že se zbláznila. Ačkoliv... Fanny vlastně ještě nikdy nezažila, že by Tilde něco považovala za divné. Možná to byl hlavní důvod, proč spolu kamarádily.

Tak, všechno je na svém místě. Už chybí jenom čestný host.

Fanny běžela dozadu do márnice. Do nosu ji udeřil nasládlý mrtvolný pach. Stáhla z mrtvolky pokrývku.

„Ach Bože!“ Trhla sebou, protože pohlédla do vytřeštěných očí krejčího Brockera. *V pořádku, bezdomovce jsem přece uložila do výklenku na druhé straně, blesko jí hlavou.*

Popadla správnou mrtvolu, s námahou přetáhla bezdomovce na vozík a převezla ho k pitevnímu stolu.

Okamžitě jí do nosu stouply výpary alkoholu i moče.

„Nikdo se rád neválí v koňských chcankách, Franzi,“ mumlala, zatímco muže svlékala z ošuntělého kabátu, což kvůli nastupující posmrtné ztuhlosti už nebylo tak jednoduché.

Správné vnější ohledání mrtvého vyžadovalo, aby byl svlečený, a to úplně.

Fanny odložila kabát stranou a stáhla obočí.

Podivné...

Předklonila se a přičichla k nebožtíkovu krku. Ihned se zase narovнала.

Kabát. Jenom kabát zapáchal. Samotné tělo – Fanny zmateně zakroutila hlavou – vonělo po parfému. Ale ani tohle nebylo to nejpodivnější.

Mrtvý měl na sobě hedvábnou košili, ale nepocházela z lepších časů, byla čistá, čerstvě vypraná.

Kdyby se na něho někdo podíval nyní, nikdy by ho nenapadlo, že jde o bezdomovce.

„Kdo jsi?“ zašeptala Fanny. „A proč jsi mrtvý?“

Přetáhla mu košili přes hlavu. Přestože to patřilo k věci, připadalo jí nevhodné svlékat mu i kalhoty a spodky. Potlačila pocit nepohody, vzala tužku a načrtla skicu mrtvého. Vždycky uměla dobře kreslit. Franz nebyl zdaleka jediný, kdo by ji raději viděl v kurzu malování na hedvábí.

„Stav výživy dobrý – možná až příliš dobrý,“ mumlala. „Věk...“ Fanny neměla s odhadováním věku u mužů příliš velké zkušenosti. Pohlédla na prošeďivělé kudrny a vrásky od smíchu kolem očí.

„Asi padesát?“ poznamenala nejistě.

Celou plochu těla důkladně prohlédla, zvedla paže a nohy, aby nic neopomněla. Posmrtné skvrny jen na hýždích. To odpovídalo. Policisté ho našli, jak sedí na lavičce v parku. Počínající posmrtná ztuhlost. Ještě nebyl mrtvý dlouho.

„Barva v obličejí vysoce cyanotická,“ zaznamenala Fanny při pohledu na modravě se lesknoucí kůži mrtvého. Znamení, že muž trpěl nedostatkem kyslíku, možná se dokonce udusil.

„Proč přesto vypadáš tak klidně?“ Fanny si poklepávala tužkou o bradu. Myslela na další oběti udušení; jejich obličejové byly symbolem utrpení. Třeba krejčí Brocker – otevřená ústa, vytřeštěné oči s četnými prasklými žilkami...

„Ach!“ Fanny cítila, že rudne. Přimhouřila oči. Zdálo se jí to, nebo se tam u kořene penisu něco pohnu...

Natáhla ruku, zaváhala – poté raději přece jen sáhla po velké pinzetě a s její pomocí nadzvedla mužův úd. Ucukla a pinzeta spadla.

„Filcky!“ S odporem zakroutila hlavou. „Ty sis teda uměl užít.“

Nějak jí teď připadalo obtížnější představovat si mrtvého jako slušného muže. I když, kdo může tušit, co všechno se hemží a plazí pod kalhotami údajně počestných mužů. Filcky se nezajímají o mravnost, jen o krev.

Nález zaznamenala.

Jinak při vnějším ohledání mrtvolky nenašla nic nápadného. Žádné krvácení nebo známky násilí či jiné kožní abnormality.

Pravděpodobně šlo prostě o srdeční infarkt...

Fanny tu myšlenku zaplašila. Správný soudní lékař si úsudek nenechá kazit domněnkami.

Vzala do ruky nůž.

Ještě by mohla přestat. Kdyby teď muže oblékla a vrátila do márnice, nikdo by jí nemohl dokázat, co udělala.

Okamžik váhala, poté vrazila mrtvému nůž do hrudníku přímo pod klíční kost. Z rány se vyřinulo několik kapek krve a teklo přes bledou kůži.

Fanny si vzala nůžky na otevírání hrudníku a pronikla jimi do rány. Už tolikrát přihlížela tomu, jak Franz nebo jiný lékař vede řez ve tvaru Y, ale když ho měla provést sama, bylo to něco jiného. Odhodlaně zatlačila do nůžek a cítila, jak se trhají svalová vlákna.

Prostě pokračuj, dodávala si odvahy. *Ublížít už mu nemůžeš.*

Pokračovala dál. Dva řezy podél klíčních kostí až ke středu těla. Když praskla hrudní kost, připadalo jí to až nepřírozeně hlasité. Nad břichem to šlo zase lehčeji, až dolů ke stydké kosti.

Vystříhla žebra a obě poloviny hrudní kosti, aby si mohla prohlédnout orgány v hrudním koši a v břiše. Hlas vzadu v hlavě ji nutil, aby si pospíšila. Čím delší dobu bude potřebovat, tím větší bude nebezpečí, že ji někdo odhalí.

Vzdychla. Jak ráda by pracovala v klidu – hodně by se toho naučila, když už se jí nabídla taková příležitost. Vnitřnosti, tedy žaludek a střeva, hrtan a průdušnici, jícen a jazyk prozkoumá přímo v ležícím těle, ostatní orgány vyjme a prohlédne blíž. Kompromis Fanny mrzel, ale vzhledem k okolnostem zkrátka musela improvizovat.

Nožem uvolnila střevní kličky, aby je mohla lépe prohmatat. Každý úsek střev pro jistotu otevřela, ale střeva se zdála být v celé délce prázdná, a sliznice nevykazovala žádné známky zánětu nebo vředů.

A teď žaludek... Na rozdíl od střev vypadal žaludek naplněný tekutinou.

„Vzorky,“ uvědomila si Fanny ve spěchu. Položila žaludek zpátky, na okamžik si sundala zakrvácenou rukavici a chvátala k dřevěným policím u stěny pitevny. Donesla si několik skleněných zkumavek s korkovými uzávěry a kovovou injekční stříkačku k nasávání tekutiny.

Rozhodla se s žaludkem ještě chvíli počkat. Kdyby ho otevřela v dutině břišní – za normálních okolností naprosté tabu – znečistila by všechny ostatní orgány.

Místo toho začala posuzovat ostatní břišní orgány. Slezina, slinivka břišní, ledviny, všechno v pořádku. Poněkud zvětšená prostata... Fanny dávala pozor, aby se při prohlídce omylem nedotkla mužova pohlaví.

Doufala, že ledviny toho prozradí víc. Pokud organismus selže kvůli náhlému šoku, jsou ledviny světlé a tvrdé, ale orgány tohoto muže se růžově leskly.

Játra... Fanny klouzala prsty po povrchu mužových jater. Cítila hrbolky, na některých místech zatvrdlé. Rozpoznala ve tkáni několik nažloutlých ložisek.

„Bonviván každým coulem,“ mumlala a postranním pohledem se dívala do mužovy tváře. Kriticky si prohlížela ztučnělá játra. „Ale tohle tě nezabilo.“

Posadila se na dřevěnou židli, aby připravila nákresy orgánů a popsala je.

„Teď plíce a srdce.“

Tohle zpřeházené pořadí jí zamotalo hlavu. Plíce, určitě jí něco prozradí plíce.

Ale i tak byla Fanny nakonec docela zklamaná. Plíce byly sice zašedlé, jako tomu bývá u dlouholetých kuřáků, ale jinak byl tento dýchací orgán až překvapivě zdravý. Platilo to pro celé dýchací cesty, pokud to dokázala dobře posoudit. Žádná cizí tělesa nebo krev v průdušnici nebo průduškách. Žádná tekutina, žádné tumory.

Fanny prozkoumala plicní cévy – žádná nebyla ucpaná, neobjevila ani žádnou zjevnou sraženinu.

Nespokojeně mlaskla. „Ale proč tedy jsi tak modrý?“

Zdálo se jí to, nebo se ústa mrtvého usmála?

Opanovala se. Určitě za to může srdce. Oběti srdečního infarktu se taky takhle cyanoticky lesknou. Fanny oddělila srdce od velkých krevních cév a opatrně ho vyňala. Často pozorovala, jak Franz otevírá srdeční komory a předsíně. Řez se jí nepovedl zdaleka tak elegantně a poškodila jím aortální chlopeň, přesto viděla nyní zjevné.

„O infarkt nešlo.“ Na muže středního věku bylo srdce v dobré kondici.

Sáhla po kovové stříkačce, natáhla z velkých cév trochu krve a vstříkla ji do skleněné zkumavky. Když zkontrolovala tělesné dutiny, mohla otevřít žaludek.

Krátký řez.

Do nosu ji udeřil kyselý zápach, žaludek splaskl a do břišní dutiny se vy-lila purpurově zbarvená tekutina.

Ukrutné svinstvo. To by se uvnitř v těle skutečně dělat nemělo, ale Fanny neměla na výběr. Nabrala do stříkačky něco z obsahu žaludku a naplnila tím druhou zkumavku. Zvědavě si vzorek prohlížela proti blikajícímu světlu žárovky.

„Červené víno.“ Uzavřela zkumavku a podrážděně zavrčela: „Jsi zdravý! Tak proč jsi mrtvý?“ Nic nenasvědčovalo ani tomu, že by muže někdo zavraždil. „A proč jsi oblečený v hadrech, když očividně nejsi žebrák?“

Samozřejmě existovaly různé další příčiny smrti, ty ale teď neměla možnost zjišťovat. Mrtvice, mozkový nádor... Krční tepny, mozek a mnoho dalšího – to vše jí unikalo.

A přitom ji svrběly prsty, aby to zjistila. Jaké možnosti ještě zbývaly? Kdyby ho někdo udusil, třeba roubkem nebo polštářem, mrtvý by nevypa-

dal tak uvolněně. A kdyby ho otrávil? Pak by jistě našla známky šoku, průjem, vnitřní krvácení, odumřelé tkáně, ale nic tomu nenavědčovalo.

„Mozek...“ Fanny se málem poškrábala na hlavě zakrvácenou gumovou rukavicí. Mozek ovládá dýchání stejně jako mnoho jiného. „Co když tvému mozku něco řeklo, že už nemáš dýchat?“

Při pitvě by se nic nenašlo, vůbec nic, ledaže by...

Fanny pohlédla na zkumavky se vzorky.

Zvuk dveří dole v hale ji přiměl ucuknout. Tiše zacinkal svazek klíčů. Slyšela, jak někdo stoupá po schodech.

Z Fannyina hrdla se vydralo záupnění. Co nejrychleji naskládala orgány zpátky do těla. Vzala mrtvého za paže, zapřela se jednou nohou proti stolu a vytáhla ho zpátky na pojízdné lehátko.

Kroky na schodech se blížily.

Zhasnout... ne, jestli je to noční hlídač, pak sem přišel *proto*, že je rozsvíceno. Kdyby teď zhasla, prozradila by se.

Na krev a nástroje nezbyl čas. Ať si noční hlídač myslí, že prostě neuklidili.

Sbalila mužovo oblečení a hodila je na lehátko. Ozvalo se tiché cinknutí.

Co to bylo?

Fanny nakřčila čelo. Něco vypadlo z věcí mrtvého. Něco lesklého. Leželo to na zemi v kaluži krve.

Sklonila se pro ten malý kovový předmět a vložila si ho do kapsy pracovní zástěry.

Vezla mrtvého k márnici. Jakmile se pokusila zrychlit, kolečka zavržala. Modlila se, aby vrzání nepřehlušilo zvuk kroků.

V márnici ji obklopila tma a pach rozkladu. Zavřela za sebou dveře právě ve chvíli, kdy někdo vstoupil do pitevny. Fanny vzala jedno z prostěradel a hodila ho na mrtvého.

Zvuky náhle ustaly. Ať už to byl kdokoli, stál nyní pod mihotavým světlem žárovky u zakrváceného pitevního stolu a spousty nástrojů ležících bez ladu a skladu na stole.

Pak uslyšela, jak se někdo blíží k márnici. Zpanikařila. Už nikdy ji nikde nezaměstnají, pokud...

Popadla jiné prostěradlo, lehla si do jednoho z výklenků určených nebožtíkům a přehodila ho přes sebe.

Okamžik se nedělo vůbec nic, pak se s lehkým vrznutím otevřely dveře. Přes látku prostěradla Fanny rozpoznala bledé světlo a obrysy postavy. Zadržela dech a pokusila se ležet nehybně jako prkno.

Otoč se a běž pryč, prosím běž pryč!

Namísto toho postava vstoupila dovnitř. Jako kdyby snad věděla, že se zde někdo skrývá.

Navíc už nyní nestála ve světle, takže Fanny neviděla, kam se vydala, ale v nejbližším okamžiku uslyšela šustění. Vetřelec nejspíš stáhl prostěradlo z jedné z mrtvol.

Fanny se udělalo mdlo. Kromě ní ležela v márnici ještě další dvě těla, krejčí Brocker a bezdomovec. *Stojí vrba u potoka, jmenuje se klíč, na koho to slovo padne, ten musí jít pryč!* Bylo padesát na padesát, že příště přijde na řadu její prostěradlo.

Místo toho uslyšela tiché syčení, vzápětí zvuky připomínající šustění oblečení.

Co se to jen děje?

Na chvíli bylo opět ticho. Pak se ozval hluboký povzdech a klapot podpatků na dlážděné podlaze. Fanny opět krátce zahlédla obrysy vetřelce, když vycházel ze dveří. Zase za sebou zavřel.

Čekala, dokud nebylo úplně ticho, a teprve potom se odvážila nadechnout a odhodit prostěradlo.

Co to bylo? Ochomýtal se noční hlídač častěji kolem mrtvých nebo měl snad podezření, že se zde někdo ukrývá? Ve tmě dokázala rozpoznat pouze obrysy neznámé postavy, ale prostěradla byla pečlivě rozprostřena na obou mrtvých.

Fanny ještě chvilku čekala, než se odvážila zpět do pitevny. Nad umyvadlem viselo zrcadlo. Obrátila oči v sloup. Nevýhodou světle rezavých vlasů bylo, že v nich šly snadno přehlédnout kousky tkání. Sebrala z účesu kousíček plic a odcvrnkla ho do umyvadla.

Počkat, jak je vlastně možné, že se vidí v zrcadle? Copak tady není tma? Přišel noční hlídač a nechal lampu nad pitevním stolem rozsvícenou?

Fanny se opřela o umyvadlo. Mrtvého zašije, zase ho oblékne a poté co nejrychleji vyčistí pitevní stůl.

Nevěděla, co by měla cítit. Během pitvy byla natolik ve svém živlu, že na vše kolem úplně zapomněla. Přesto nezjistila, na co ten muž ve skutečnosti zemřel.

Určitě to neudělala dobře, určitě přehlédla něco, co by jinému lékaři neušlo. Profesor Kuderna měl nejspíš pravdu, prostě k té práci nemá předpoklady. Slyšela to už tolikrát, od příbuzných, během studia, zde v ústavu...

Dobrý Bože, někdy si přála mít tentýž léčebný prostředek jako Franzova babička. *Jeden doušek a byla by šťastná.* Dost by jí to pomohlo, byla by spokojená, dokonce i...

Jeden doušek a... Fanny něco napadlo. Vyběhla z pitevny a zahrnula do malé místnosti vedle dámské šatny. Zdejší knihovna se s ostatními sbírkami lékařské literatury rozhodně nemohla měřit, ale našlo se zde několik opravdových pokladů.

„Forenzní chemie“, šeptla Fanny a sáhla po knize v zelené vazbě se zlatými písmeny vyraženými na hřbetě. Po návratu do pitevny v ní začala spěšně listovat. Ukazováčkem se nakonec zastavila u nadpisu, pod nímž bylo několik vyobrazení.

Marquisovo činidlo.

„Jeden díl formalínu a dvacet dílů kyseliny sírové...“ Fanny vzhlédla. „To mám, to mám!“

Z dřevěné police si donesla Erlenmeyerovu baňku a láhev formalínu. Tento roztok používali v ústavu často. Zabraňoval rozkladu orgánů, které chtěli ještě dál zkoumat. Štiplavý zápach byl tak důvěrně známý, že se jí po něm téměř stýskalo, pokud ho delší dobu necítila. Pokud jde o kyselinu sírovou, Fanny ještě nikdy nezažila, že by ji někdo použil. Při třídění nástrojů a chemikálií však objevila malou, trochu zaprášenou láhev s touto žíravinou, uchovávanou kvůli důkazům určitých druhů degenerace tkání.

Fanny si donesla lahvičku z nejzazšího koutku nejvyšší police. Nalila do baňky obě látky v uvedeném poměru a chvíli s bezbarvou směsí otáčela. Pak si přinesla zkumavku se vzorkem. Krev se ještě nesrazila.

Třesoucími se prsty kápala do baňky trochu krve. V čiré kapalině se hned začaly tvořit tmavě fialové šmouhy.

„No ne!“ zvolala a hned se kousla do rtu, protože měla pocit, že se jásot rozléhá po celé budově.

Fascinovaně otáčela baňkou a pozorovala, jak se všechna kapalina zbarvuje do fialova.

Zopakovala experiment s ještě jednou Erlenmeyerovou baňkou, tentokrát zkoumala vzorek obsahu žaludku mrtvého. Reakce proběhla ještě intenziv-

něji než ta předchozí. Několik málo kapek ihned obarvilo všechnu směs do tmavě fialova.

Otočila se směrem k márnici. Morfin...

Proto na mrtvém nebyly patrné známky boje o život! Vysoké dávky morfinu vedou k zastavení dýchání, ochabnutí svalů, zastření vědomí... a následně... ke smrti.

„Někdo ti to přimíchal do vína.“ Fanny pohledem doputovala k mrtvole. „A vůbec tím nešetřil.“

Radost z toho, že odhalila tajemství mrtvého, zastřela nejasná obava. Buď si to udělal sám, nebo...

„Někdo tě zavraždil!“ zašeptala, sáhla do kapsy, vyndala kovový předmět, který předtím vypadl z jeho oblečení, a vyčistila ho cípem zástěry. Objevila se ani ne na prst velká soška Johanna Strausse. Pokud se Fanny nemýlila, podobizna krále valčíků byla z čistého zlata. Do prostoru mezi paží a miniaturními houslemi, na které soška hrála, byl vtěsnán srolovaný lísteček. Fanny ho rozbalila, i když byl na horním okraji nasáklý krví.

Na lístku stálo:

9. března v sedm.

Stock im Eisen. Mistrovské ďáblové dílo,

Palais Equitable.

Tedy tuto neděli, pozítří... Fanny se rozčilením roztráslly ruce. Co by měla teď udělat?

Přeložila Věra Kloudová